

УДК 378.016-057.875:[796+615.8

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-9\(27\)-91-101](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-9(27)-91-101)

Бондаренко Ірина Григорівна кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, доцент кафедри олімпійського та професійного спорту, майстер спорту, Чорноморський національний університет імені Петра Могили, вул. 68 Десантників, 10, м. Миколаїв, <https://orcid.org/0000-0002-6651-0682>

Біла Антоніна Альбертівна старший викладач кафедри медико-біологічних основ спорту та фізичної реабілітації, Чорноморський національний університет імені Петра Могили, вул. 68 Десантників, 10, м. Миколаїв, <https://orcid.org/0000-0002-7978-384>

Бондаренко Олег Володимирович старший викладач кафедри теорії та методики фізичного виховання, майстер спорту, Чорноморський національний університет імені Петра Могили, вул. 68 Десантників, 10, м. Миколаїв, [https:// orcid.org/0000-0002-4995-7028](https://orcid.org/0000-0002-4995-7028)

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ В ГАЛУЗІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

Анотація. Мета дослідження: підвищення ефективності професійної підготовки здобувачів магістерського рівня до науково-дослідної діяльності. Підготовка відбувалась за допомогою дистанційного навчання (платформа MOODLE). Навчальним планом спеціальності 017 (магістр) з дисципліни «Систематизація наукових підходів оптимізації науково-дослідної роботи в спорті» передбачено проведення 195 год (6,5 кредитів), з яких 28 год – лекційних і 38 год – практичних занять; на самостійні заняття заплановано 129 год, відсоток аудиторного навантаження складає 34 %. В лекційному матеріалі використовувалися дисертаційні роботи, які були захищені в Україні в період 2012-2022 рр. за спеціальністю: 24.00.01 Олімпійський та професійний спорт.

В 11 семестрі 2022-2023 н. р. розглядалися питання щодо моделювання, прогнозування та діджиталізації спортивної науки.

Засобами оцінювання результатів навчання в 10 семестрі слугували види діяльності: творчо-пошукове завдання (30 варіантів); відповіді на практичних заняттях; самостійна робота; аналіз автореферату дисертаційної роботи (30 варіантів); аналіз наукової статті з фахового журналу в галузі спорту (30 варіантів); написання статті (тези доповіді). В 11 семестрі максимальна кількість балів (100) нараховувалася за рахунок виконання самостійних робіт

(30 варіантів); враховувалися відповіді на практичних заняттях, складання екзамену та написання контрольної роботи.

Визначено взаємозв'язок між кількістю балів з дисципліни «Систематизація наукових підходів оптимізації науково-дослідної роботи в спорті» та кількістю балів, за яку оцінили роботу магістрів ($n=12$) з проходження переддипломної практики ($r_{xy}=0,77$). Таким чином, курс лекцій та практичних занять сприяв підвищенню рівня професійних знань, формуванню практичних навичок роботи з науковими джерелами, що дозволило забезпечити вчасне та якісне написання дипломної роботи.

Ключові слова: навчальна дисципліна, вища освіта, магістр, оцінювання, план підготовки

Bondarenko Irina Hryhorivna PhD (Physical Education and Sport), Associate Professor, Assistant professor of the Department of Olympic and Professional Sports, master of Sport, Petro Mohyla Black Sea National University: 68 Desantnikov St. 10, Mykolaiv, 54003, <https://orcid.org/0000-0002-6651-0682>

Bila Antonina Albertivna Senior Lecturer of the Department of Biomedical Bases of Sport and Physical Rehabilitation, Petro Mohyla Black Sea National University, 68 Desantnikov St. 10, Mykolaiv, 54003, <https://orcid.org/0000-0002-7978-384>

Bondarenko Oleg Volodymyrovych Senior Lecturer of the Department of Theory and Methods of Physical Education, master of Sport, Petro Mohyla Black Sea National University, 68 Desantnikov St. 10, Mykolaiv, 54003, <https://orcid.org/0000-0002-4995-7028>

INCREASING THE EFFECTIVENESS OF THE SYSTEM OF PROFESSIONAL TRAINING OF MASTERS IN THE FIELD OF PHYSICAL CULTURE AND SPORT

Abstract. The purpose of the study: to increase the effectiveness of professional training of master's degree students for scientific research activity. The training was conducted using distance learning (MOODLE platform). The educational plan for specialty 017 (Master's degree) in the discipline "Systematization of Scientific Approaches to Optimizing Scientific Research in Sports" provides for 195 hours (6.5 credits), including 28 hours of lectures and 38 hours of practical classes. Independent study is planned for 129 hours, and the percentage of classroom load is 34%. The lecture material included dissertations defended in Ukraine from 2012 to 2022 in the specialty of Olympic and Professional Sports (24.00.01).

In the 11th semester of the academic year 2022-2023, issues related to modeling, forecasting, and digitization of sports science were discussed.

The methods of evaluating learning outcomes in the 10th semester included various types of activities: creative research assignments (30 options), practical exercise responses, independent work, analysis of dissertation abstracts (30 options), analysis of scientific articles from professional sports journals (30 options), and writing an article (conference presentation abstract). In the 11th semester, the maximum number of points (100) was awarded based on the completion of independent assignments (30 options); responses in practical sessions, exam performance, and writing of a term paper were also taken into account.

The correlation between the number of points earned in the course "Systematization of Scientific Approaches to Optimizing Scientific Research in Sports" and the number of points earned by master's students ($n=12$) on their pre-diploma internships was determined ($r_{xy}=0.77$). The course of lectures and practical classes contributed to the improvement of the professional knowledge level, formation of practical skills in working with scientific sources, which allowed for timely and high-quality writing of the diploma work.

Keywords: academic discipline, higher education, master's degree, assessment, preparation plan

Постановка проблеми. Одним з основних завдань є популяризація фізичної культури, як ефективного способу оздоровлення, реабілітації, залучення населення до активного способу життя; зміцнення фізичного стану. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, в 2019 році українці перебували на 93 місці із 169 країн світу за рівнем стану здоров'я. В Україні щороку від серцево-судинних захворювань помирають тисячі українців. За статистичними даними у 2020 р. 25,8 % молоді України від 15 років і старше вживають тютюн. Відомо, що регулярні заняття фізичною культурою допомагають знизити рівень захворюваності на хвороби серцево-судинної системи до 36 %, зменшити негативний вплив на організм людини шкідливих звичок, підвищити рівень стресостійкості та уникнути проявів асоціальної поведінки, сприяти розвитку всіх сфер суспільства. В умовах значного погіршення здоров'я нації, військових дій, особливої актуалізації набувають питання, які пов'язані з професійною підготовкою фахівців з фізичної культури і спорту.

В «Стратегії розвитку фізичної культури на період до 2028 року» за напрямами державної політики у сфері фізичної культури і спорту визначено ряд проблем та причини їх виникнення, серед яких – підготовка кадрів в галузі фізичної культури. Відзначається, що напрям «Кадрове забезпечення сфери фізичної культури і спорту» характеризується відсутністю умов для визначення потреб, ведення обліку, стандартизованих вимог до професій, недостатньою професійною підготовкою фахівців, які здійснюють заходи з фізичної культури і спорту [1].

Як зазначено у нормативних документах причинами виникнення проблеми підготовки кадрів в галузі спорту є застаріла практика збору інформації та обліку фахівців фізичної культури і спорту, що не відображає реального стану справ у державі, особливо у приватному та громадському секторі, розбалансована система підготовки кадрів, застаріла система атестації тренерів, що потребує суттєвого реформування з дотриманням принципів об'єктивності та незалежності оцінювання професійної підготовленості працівників сфери фізичної культури і спорту, гендерний дисбаланс створення вакансій та морального і матеріального заохочення фахівців [1].

Наказом Міністерства освіти і науки України, Міністерства молоді та спорту України у 2021 році з метою запровадження новітніх підходів до фізичного виховання здобувачів освіти, створення умов для фізичного розвитку та рухової активності, зміцнення здоров'я, посилення мотивації до систематичних занять фізичною культурою і спортом було затверджено «Концепцію розвитку щоденного спорту в закладах освіти». Одним з напрямків для реалізації Концепції – якісна підготовка висококваліфікованих фахівців та заходів щодо підвищення педагогічної та професійної майстерності шляхом організації курсів підвищення кваліфікації та атестації [2].

У 2021 році було затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України у 2021 році Стандарт вищої освіти: другий (магістерський) рівень вищої освіти, галузь знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність 017 Фізична культура і спорт [від 11.05.2021 р. № 516.]. У Стандарті одними з фахових компетентностей було визначено: здатність здобувачів вищої освіти до критичного осмислення проблем у сфері фізичної культури і спорту, оригінального мислення та проведення досліджень; здатність розробляти та реалізовувати інноваційні проекти у сфері фізичної культури і спорту; здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти [3].

У нормативному змісті Стандарту з підготовки здобувачів вищої освіти, який сформульований у термінах результатів навчання зазначено, що магістр в галузі фізичної культури і спорту відрізняється вмінням відшуковувати необхідну інформацію у науковій літературі, базах даних, інших джерелах, аналізувати та оцінювати цю інформацію; планувати і виконувати наукові дослідження у сфері фізичної культури і спорту, висувати і перевіряти гіпотези, обирати методи та інструменти, обґрунтовувати висновки, презентувати результати [3].

Таким чином однією із стратегічних цілей реалізації державної політики у сфері фізичної культури і спорту, є: наявність ефективної системи забезпечення сфери фізичної культури і спорту фахівцями відповідної кваліфікації з мотивацією до результативної роботи [1].

На сьогоднішній день спостерігається ряд суперечностей, які призводять до формування проблеми дослідження, що в свою чергу актуалізує питання

щодо вдосконалення процесу підготовки магістрів в галузі фізичної культури і спорту. Невідповідність між потребою суспільства та попитом на фахівців галузі фізичної культури; потребою у висококваліфікованих магістрах з фізичної культури і спорту та недостатнім рівнем сформованості готовності випускників закладів вищої освіти до професійної діяльності, недостатній обсяг годин, які відведені на практичний досвід (в сучасних реаліях неможливість навчання очно); вимогами до якості освіти та недосконалою системою професійної підготовки майбутніх магістрів з фізичної культури у ЗВО; тенденціями уніфікації та євроінтеграції та недостатнім вивченням системи підготовки фахівців в галузі спорту в країнах з розвинутою системою як фізичної культури суспільства, так й системою вищої освіти (Канада, Норвегія, Швеція та ін.); між вимогами у закладах вищої освіти до професійного рівня магістра з фізичної культури і спорту та оновленні програмного, науково-методичного, матеріального, технічного забезпечення процесу навчання.

Тому, з метою вдосконалення професійної підготовки в сфері фізичної культури, підвищення рівня підготовки здобувачів магістерського рівня спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» до проведення науково-дослідної роботи в галузі спорту освітньо-професійною програмою передбачено викладання дисципліни «Систематизація наукових підходів оптимізації науково-дослідної роботи в спорті».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемою професійної підготовки магістрів спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» займалося широке коло науковців: В. М. Костюкевич, О. А. Шинкарук, В. Г. Савченко, Т. В. Хома, В. А. Товт, І. І. Маріонда, Е. М. Сивохоп, В. І. Воронова, О. В. Борисова та ін. Так, аналізом змісту компетентностей майбутніх тренерів-викладачів з обраного виду спорту [4]; теоретичними та методичними засадами професійної підготовки магістрів фізичної культури і спорту з використанням інформаційно-комунікаційних технологій [5]; обґрунтуванням змісту підготовки магістрів зі спеціальності «Фітнес і рекреація» [6], визначенням проблем та можливості їх вирішення у професійній підготовці магістрів у галузі фізичної культури та спорту [7]; розробкою змісту та методичних рекомендацій з проведення практик для студентів-магістрів фізичної культури і спорту [8].

Зокрема, Денисова Л. В. та Шинкарук О. А. (2020) спираючись на світові тенденції, провели аналіз досвіду підготовки студентів другого рівня вищої освіти (магістрів) у Китаї. Дослідження показало, що магістри стають конкурентоспроможними на ринку праці своєї держави [9].

Слід зазначити, що у наукових працях представлені структури та складові різних освітніх компонентів навчального процесу. Так, у своїх роботах вчені розглядають навчальні дисципліни Хома Т. В. («Педагогіка фізичного виховання і спорту») [10] та Віхров К. та ін. («Моделювання й

прогнозування в спорті») [11]. Зокрема, Костюкевич В. М. та ін. (2019) представили алгоритм написання наукових кваліфікаційних робіт та охарактеризували методи наукових досліджень у сфері фізичного виховання і спорту [12]. Для студентів магістратури Навчально-наукового інституту фізичної культури О.А. Томенком (2019) розроблено навчально-методичний комплекс з дисципліни «Методологія і організація наукових досліджень» [13].

Отже, можна зазначити, що проблема професійної підготовки магістрів спеціальності «Фізична культура і спорт» розглядалася багатьма науковцями, але викладачі та здобувачі магістерського рівня відчують потребу в посиленні наукової складової навчального процесу.

Мета статті - підвищення ефективності професійної підготовки здобувачів магістерського рівня до науково-дослідної діяльності шляхом вдосконалення освітніх компонентів, зокрема викладання навчальної дисципліни «Систематизація наукових підходів оптимізації науково-дослідної роботи в спорті».

Виклад основного матеріалу. Заклад вищої освіти може самостійно визначати перелік дисциплін, практик та інших освітніх компонент, які необхідні для набуття професійних компетентностей [3]. Навчальним планом ЧНУ імені Петра Могили підготовки магістрів зі спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» з метою формування у студентів навичок проведення науково-дослідної діяльності в переліку освітніх компонентів запропоновано викладання дисципліни «Систематизація наукових підходів оптимізації науково-дослідної роботи в спорті».

В результаті підготовки здобувачів вищої освіти магістерського рівня нами було задіяно дистанційне навчання (платформа MOODLE).

У 2022 р. нами оновлено робочу програми з дисципліни «Систематизація наукових підходів оптимізації науково-дослідної роботи в спорті». Метою викладання навчальної дисципліни «Систематизація комплексних підходів оптимізації науково-дослідної роботи в спорті» є розкриття закономірностей проведення наукових досліджень, методики проведення аналізу та обробки результатів, формування у студентів цілісної системи знань про науково-дослідну роботу, розвиток творчого мислення, формування вмій і навичок самостійної наукової роботи. Необхідність набуття магістрами знань і практичних навичок з проведення наукових досліджень обумовлюється як збільшенням кількості людей з низьким рівнем рухової активності, так й необхідністю розширення та поглиблення набутих знань і навичок з бакалаврського рівня, професійних компетенцій.

Навчальним планом спеціальності 017 (магістр) з дисципліни «Систематизація наукових підходів оптимізації науково-дослідної роботи в спорті» передбачено проведення 195 год (6,5 кредитів), з яких 28 год – лекційних і 38 год – практичних занять; на самостійні заняття заплановано 129 год, відсоток аудиторного навантаження складає 34 %. Дисципліна викладається в 10 та 11 семестрах.

Нами було визначено та заплановано наступні теми (табл. 1).

Таблиця 1

Назви тем навчальної дисципліни «Систематизація наукових підходів оптимізації науково-дослідної роботи в спорті»

	Теми	год
1	Історія становлення та розвитку науки. Поняття науки. Розвиток науки в сфері фізичної культури в Україні.	18
2	Наукове дослідження.	18
3	Класифікація методів дослідження, які використовуються науково-дослідній роботі в галузі спорту.	20
4	Систематизація комплексних підходів з проведення науково-дослідної роботи в галузі фізичного виховання і спорту.	28
5	Пріоритетні напрями наукових досліджень в галузі фізичної культури в Україні, що відображені у дисертаційних роботах, в період 2012-2022 рр. за спеціальністю: 24.00.01 Олімпійський та професійний спорт.	16
6	Моделювання в наукових дослідженнях галузі спорту	20
7	Прогнозування в наукових дослідженнях в галузі спорту	18
8	Математизація спортивної науки	22
9	Наукові дослідження в процесі спортивного відбору.	16
10	Діджиталізація в спорті	19
	Всього за курсом	195

Фахівець магістерського рівня повинен бути обізнаний з питань методології досліджень у сфері фізичної культури і спорту; критеріїв вибору та формування теми дослідження; принципів організації і проведення наукового дослідження; принципів аналізу, узагальнення та інтерпретації результатів наукового дослідження; вимог до підготовки наукових публікацій. Магістр повинен вміти відбирати та аналізувати необхідну інформацію; здійснювати математичне оброблення результатів дослідження.

В лекційному матеріалі використовувалися дисертаційні роботи, які подавалися на здобуття наукового ступеня доктора та кандидата наук з фізичного виховання і спорту в Україні в період 2012-2022 рр. за спеціальністю: 24.00.01 Олімпійський та професійний спорт, в яких відображувалися пріоритетні напрями наукових досліджень в галузі фізичної культури в Україні.

В 11 семестрі 2022-2023 н. р. розглядалися питання щодо моделювання як метода наукового дослідження в галузі спорту, в лекційному курсі нами було використані майже всі дисертаційні роботи з цього напрямку. Розкриті питання щодо діджиталізації спортивної науки, використанні інформаційних технологій у процесі спортивного тренування та наукового дослідження.

Критерієм успішного засвоєння здобувачем освіти навчальної дисципліни та підсумкового оцінювання є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок згідно системи, яка діє в ЧНУ імені Петра Могили, що затверджено в Положенні про організацію навчального процесу та Положенні про складання заліків і іспитів. Засобами оцінювання результатів навчання в 10 семестрі слугували види діяльності: творчо-пошукове завдання (30 варіантів) (20 балів); відповіді на практичних заняттях (10 занять по 4 бали) (40 балів); самостійна робота (5 балів); аналіз автореферату дисертаційної роботи (30 варіантів) (10 балів); аналіз наукової статті з фахового журналу в галузі спорту (30 варіантів) (10 балів); написання статті (тези доповіді) (15 балів). Слід зазначити, що перелік статей та авторефератів формувався виключно за дослідженнями останніх років (2020-2022).

В 11 семестрі максимальна кількість балів (100) нараховувалася за рахунок виконання самостійних робіт (30 варіантів) (20 балів); враховувалися відповіді на практичних заняттях (20 балів), складання екзамену (40 балів) та написання контрольної роботи (20 балів).

На нашу думку, посилена увага до виконання практичних завдань з аналізу сучасних наукових джерел, статей, авторефератів дисертацій, дисертаційних та дипломних робіт сприяло проходженню переддипломної практики: здобувачі магістерського рівня краще орієнтувалися в науковому пошуку джерел за темами дипломних робіт. Визначено взаємозв'язок між кількістю балів з дисципліни «Систематизація наукових підходів оптимізації науково-дослідної роботи в спорті» та кількістю балів, за яку оцінили роботу магістрів ($n=12$) з проходження переддипломної практики ($r_{xy}=0,77$).

Нами зроблено висновки щодо позитивного ставлення студентів до вивчення дисципліни та зацікавленості щодо вивчення наукових методів тренерської діяльності, впровадженні інноваційних технологій та можливістю проведення наукових досліджень.

Висновки. Аналіз наукових джерел та власні дослідження свідчить про значну увагу науковців щодо підвищення ефективності змісту освітніх компонентів, зокрема навчальних дисциплін з урахуванням проведення науково-дослідної роботи здобувачами магістерського рівня з урахуванням їх професійної діяльності в галузі фізичної культури.

Запропонований курс лекцій та практичних занять з дисципліни «Систематизація наукових підходів оптимізації науково-дослідної роботи в спорті», на нашу думку, сприяв підвищенню рівня професійних знань, формуванню практичних навичок роботи з науковими джерелами, дозволив засвоїти методи наукових досліджень, що в подальшому навчанні більш якісно скласти звіт з переддипломної практики та забезпечило вчасне та якісне написання дипломної роботи.

Подальші дослідження будуть спрямовані на вдосконалення інших освітніх компонент з підготовки здобувачів магістерського рівня зі

спеціальності 017, удосконалення роботи з використанням платформи MOODLE. Подальші результати досліджень щодо вивчення впливу освітніх компонент на якість підготовки магістрів можна використати для написання навчального посібника з метою викладання дисципліни «Систематизація наукових підходів оптимізації науково-дослідної роботи в спорті».

Література:

1. Про затвердження Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 04.11.2020 року № 1089. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-2020-%D0%BF#Text>
2. Наказ Міністерства і науки України, Міністерства молоді та спорту України № 1141/4088 від 27.10.2021 року «Про затвердження Концепції розвитку щоденного спорту в закладах освіти» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://imzo.gov.ua/2022/01/11/nakaz-mon-vid-27-10-2021-1141-4088-pro-zatverdzhennia-kontseptsii-rozvytku-shchodennoho-sportu-v-zakladakh-osvity/>.
3. Стандарт вищої освіти: другий (магістерський) рівень вищої освіти, галузь знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність 017 Фізична культура і спорт. Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 11.05.2021 р. № 516.
4. Гращенко Ж., Шутєєв В., Ленська О. Професійні компетентності магістрів спеціальності «Фізична культура і спорт». *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 2021. Випуск 12(144), 47-51. [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.12\(144\).10](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.12(144).10)
5. Денисова Л. В. Теоретичні та методичні засади професійної підготовки майбутніх магістрів фізичної культури і спорту з використанням інформаційно-комунікаційних технологій : дис. ...доктора пед. наук : 13.00.04 / Денисова Лоліта Вікторівна. – Київ : НУ ФВіСУ, НПУім. М.П. Драгоманова, 2020. – 577 с.
6. Жданова О., Данилевич М., Грибовська І., Чеховська Л. Зміст підготовки магістрів зі спеціальності «Фітнес і рекреація». *Фізична активність, здоров'я і спорт*. 2014. №1(15). С. 62-69.
7. Жиденко А. О., Міщенко Т. В., Паперник В. В. Професійна підготовка магістрів у галузі фізичної культури та спорту: проблеми і можливості. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 2022. Випуск 3К (147)22. С. 144-149. DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.3K(147).30
8. Товт В.А., Маріонда І. І., Сивохоп Е. М. Навчальний посібник «Наскрізна програма практик в системі підготовки магістрів фізичної культури і спорту» / укладачі: Товт В.А., Маріонда І. І., Сивохоп Е.М. Ужгород : ТОВ «РІК-У», 2019. 176 с.
9. Денисова Л. В., Шинкарук О. А. Аналіз закордонного досвіду фахової підготовки магістрів фізичної культури і спорту у закладах вищої освіти Китаю. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 2020. Випуск 3К (123)20. С. 508-512.
10. Хома Т. В. Педагогіка фізичного виховання і спорту: теоретико-практичний супровід до самостійної роботи студентів: навчальний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2020. 104 с.
11. Віхров К., Шандригось В., Колос М., Іваськів С. «Модельовання й прогнозування в спорті» як нормативна дисципліна підготовки магістрів зі спорту. *Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*, 2016. (24). С. 25–29.

12. Костюкевич В. М., Шинкарук О. А., Воронова В. І., Борисова О. В. Основи науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти за спеціальністю Фізична культура і спорт: навч. посібник / В. М. Костюкевич, О. А. Шинкарук, В. І. Воронова, О. В. Борисова. - Вид. 2-ге, без змін. Київ: Олімпійська літ.; 2019. 528 с.

13. Томенко О.А. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Методологія і організація наукових досліджень» / для студентів магістратури Навчально-наукового інституту фізичної культури : Навчально-методичний посібник. Суми : ФОП Цьома С.П., 2019. 73 с.

References:

1. Kabinet Ministriv Ukrainy (2020). Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 04.11.2020 roku № 1089. Pro zatverdzhennia Stratehii rozvytku fizychnoi kultury i sportu na period do 2028 roku [On approval of the Strategy for the development of physical culture and sports for the period until 2028]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-2020-%D0%BF#Text>. [in Ukrainian].

2. Nakaz Ministerstva i nauky Ukrainy, Ministerstva molodi ta sportu Ukrainy № 1141/4088 vid 27.10.2021 roku «Pro zatverdzhennia Kontseptsii rozvytku shchodennoho sportu v zakladakh osvity» [On approval of the Concept for the development of daily sports in educational institutions]. Retrieved from: <https://imzo.gov.ua/2022/01/11/nakaz-mon-vid-27-10-2021-1141-4088-pro-zatverdzhennia-kontseptsii-rozvytku-shchodennoho-sportu-v-zakladakh-osvity/> [in Ukrainian].

3. Standart vyshchoi osvity: druhyi (mahisterskyi) riven vyshchoi osvity, haluz znan 01 Osvita/Pedahohika, spetsialnist 017 Fizychna kultura i sport [Standard of higher education: second (master's) level of higher education, field of knowledge 01 Education/Pedagogy, specialty 017 Physical culture and sports from May 11 2021, № 516]. (2021, nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 11.05.2021 r. № 516) [in Ukrainian].

4. Grashchenkova, Zh., Shutieiev, V. & Lenska, O. (2021). Profesiini kompetentnosti mahistriv spetsialnosti «Fizychna kultura i sport» [Professional competence of masters of the specialty "Physical culture and sports"]. *Scientific journal of National Pedagogical Drahomanov University. Series 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports)*, 12(144), 47-51. [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.12\(144\).10](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.12(144).10) [in Ukrainian].

5. Denysova, L. V. (2020). Teoretychni ta metodychni zasady profesiinoi pidhotovky maibutnikh mahistriv fizychnoi kultury i sportu z vykorystanniam informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii [The theoretical and methodological principles of the professional preparation of future masters of physical culture and sport using information and communication technologies]. *Doctor's thesis*. Kyiv: NU FViSU, NPUim. M.P. Drahomanova [in Ukrainian].

6. Zhdanova, O., Danylevych, M., Grybovska, I. & Chekhovska, L. (2014). Zmist pidhotovky mahistriv zi spetsialnosti «Fitnes i rekreatsiia» [Maintenance preparation of masters specialty "Fitness and recreation"]. *Physical activity, health and sport..* No. 1(15), 62-69 [in Ukrainian].

7. Zhydenko, A. O., Mishenko, T. V. & Papernyk, V. V. (2022). Profesiina pidhotovka mahistriv u haluzi fizychnoi kultury ta sportu: problemy i mozhlyvosti [Professional training of masters in the industry of physical culture and sport: problems and opportunities]. *Scientific journal of National Pedagogical Drahomanov University. Series 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports)*, 3K (147)22, 144-149. DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.3K(147).30 [in Ukrainian].

8. Tovt, V.A., Marionda, I.I. & Sivohop, E.M. (2019). *Navchalnyi posibnyk «Naskrizna prohrama praktyk v systemi pidhotovky mahistriv fizychnoi kultury i sportu»* [Study guide "Cross-cutting program of practices in the system of training masters of physical culture and sports"]. Uzhhorod : RIK-U LLC [in Ukrainian].

9. Denysova, L. V. & Shynkaruk, O. A. (2020). Analiz zakordonnoho dosvidu fakhovoi pidhotovky mahistriv fizychnoi kultury i sportu u zakladakh vyshchoi osvity Kytaiu [Analysis of foreign experience of professional training of physical culture and sports masters in higher education institutions of China]. *Scientific journal of National Pedagogical Drahomanov University. Series 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports)*, 3K (123)20, 508-512 [in Ukrainian].

10. Khoma, T. V. (2020). *Pedahohika fizychnoho vykhovannia i sportu: teoretyko-praktychnyi suprovod do samostiinoi roboty studentiv [Pedagogy of physical education and sports: theoretical and practical support for independent work of students]*. Uzhhorod : Publishing House of UzhNU "Hoverla" [in Ukrainian].

11. Vyhrov, K., Shandryhos, V., Kolos, M., & Ivaskiv, S. (2016). Modeliuvannia y prohnozuvannia v sporti» yak normatyvna dystsyplina pidhotovky mahistriv zi sportu [«Modeling and Prediction in Sport» as a Normative Discipline for Training of Masters of Sport]. *Youth Scientific Journal Lesya Ukrainka Eastern European National University*, (24), 25–29. [in Ukrainian].

12. Kostyukevich, V. M., Shinkaruk, O. A., Voronova, V. I. & Borysova, O. V. (2019). *Osnovy naukovo-doslidnoi roboty zdobuvachiv vyshchoi osvity za spetsialnistiu Fizychna kultura i sport [Basics of research work of students of higher education majoring in physical culture and sports]*. (2nd, unchanged). Kyiv : Olimpiyskiy Lit. [in Ukrainian].

13. Tomenko, O. A. (2019). *Navchalno-metodychnyi kompleks z dystsypliny «Metodolohiia i orhanizatsiia naukovykh doslidzhen» / dlia studentiv mahistratury Navchalno-naukovoho instytutu fizychnoi kultury [Educational and methodological complex in the discipline "Methodology and organization of scientific research" / for master's students of the Educational and Scientific Institute of Physical Culture]*. Sumy : FOP Tsoma S.P. [in Ukrainian].